

„... Tudom, a mi törvényünk állani
Mi vagyunk a Vezeték várai.
... Az ismeretlen Igét hordja vállunk.
Bennünket ideállítottak. Állunk.”
(Sik Sándor: Az acélember)

„Huszi bácsi”

avagy ismeretségünk elmúlt 15 éve dióhéjban – szubjektív nézőpontból

„Huszi bácsi”, ahogy a nappalis hallgatók egy csoportja emlegette korábban, vagy „Huszár Zoli” barátunk, ahogy mi nevesítjük, amikor beszélünk róla.

Talán nem én ismerem a legrégebben a Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet jelenlegi aktív állományából Zolit, de azt biztosan állíthatom, hogy a legtöbb időt én töltöttem vele az utolsó másfél dekádban, amely ilyen megnevezésekhez is vezetett, hogy pl. „páratlan páros”. Ezalatt volt szerencsém megismerni kedves családját, tüneményes feleségét Renát, remek fiait Kristófot és Gergőt, és a tágabb „famíliáját” is. A jó szakmai együttműködés mellett barátságunk is „megacélosodott”, ezért mertem vindikálni magamnak azt a „jogot”, hogy nagyon „könnyed” stílusban, kendőzetlenül – ismerve Zoli jó humorérzékét – arra vállalkozzam, hogy az eltelt közel másfél évtizedből, amióta ő főállású oktatója a PTE BTK HFMI-nek (és jogelődjeinek), egyéni perspektívából és önkényesen válogatva, „vakuvillanásokat” rögzítsek.

Írásom elsősorban az empirián alapszik. Metodikáját tekintve az „oral history” és a megfigyelés az elsődleges, elvértve pedig egy-egy írott forrásra is építek.

Rögtön az elején, ismeretségünknek, majd barátságunk egy „prenatális” szakaszáról is említést kell tennem. Látásból, hallomásból már tudtunk egymásról, hiszen ismert volt, hogy Krisztián Béla bácsi „szervezte be” óraadónak Zolit a „FEEFI aranykorszak”-ában. Számos alkalommal összefutottunk a vonaton, a buszon főleg a TANORG-ba (1032 Budapest, Vályog u. 10.) tartva, ahol neki történeti kurzusai voltak (gazdaságtörténet, művelődéstörténet stb.) és Gáti Imre vendégszeretetét élvezhettük. Tudom azt is, hogy a többnapos budapesti tartózkodások alkalmával esténként komoly, tudományos ülésekre került sor különböző diszciplínák képviselőivel, különösen a közgazdaságtan területén.

Emellett diákkoráról is eléggé megbízható információkat kaptam, amikor édesapámnak említést tettem róla. Ő, aki tanította a Pécsi Tanárképző Főiskolán, azt mondta, hogy emlékszik rá, és a „jó képességűek” közé tartozott.

Még egy forrásom volt ebből az időszakból. Szomszédasszonyom, aki szintén a Janus Pannonius Múzeumban dolgozott, mindig szeretettel beszélt a „főnökről”.

Ismeretségünk „face to face” szakasza 2006 nyarán kezdődött, amikor a FEEK kertavató ünnepségén a harangláb tövében, akkori dékánunk Koltai Dénes bemutatta az új adjunktus kollégát, aki a múzeum (JPM) igazgatói székéből érkezett, „repült” hozzánk.¹ Itt ezen a rendezvényen meg is kapta a dékán úrtól az első komoly feladatát, amely egy „német” professzornak (ebben az évben ő is a munkatársunk lett)² a pécsi Világörökség helyszínein való „kalauzolását” jelentette, egy csinos tanársegéd kollégánő kísérete mellett.

¹ NB. Az „állásinterjúra” Dénes birtokán került sor, valamilyen kertművelési álca ürügyén, hiszen a jelöltnek gereblyét is kellett vinnie a találkozóra.

² NB. Itt Héjj Andreas kollégánkat „anonimizáltam”.

Zoli ekkor a karon belül az Andragógia Intézet Pedagógia Tanszékére, Kisbogdán Jánossal és Wilk Henrikkel egy szobába, a „FEEK-tető”³ 508. sz. irodájába került.

A 2008. esztendő hozta létre a „muskétások” komániáját, nevezetesen a testőrök csapatát: Athos (Sári Mihály), Porthos (Huszár Zoltán), Aramis (Zalay Szabolcs) és D’Artagnan (Várnagy Péter). Ez év őszén ugyanis két nemzetközi konferencia szervezőskor⁴, illetve a hozzá kapcsolódó kötetek szerkesztésekor is sok időt töltöttünk együtt, amely során megtapasztaltuk összefogásunkban az „Egy mindenkiért, és mindenki egyért” érzést. Misi 2009-ben, Szabolcs 2011-ben hagyta el a testőrség „kaszárnyáját”, de a közös kalandok emléke erős kapcsolatot képez köztünk, akkor is, ha ma már csak ritkán találkozunk.

Miután Sári Mihály tanár úr távozása és Koltai Dénes dékán bizalmának köszönhetően „megörököltem” az intézetvezetői pozíciót, kezdeményezésemre 2009 február hónapban Zoli átjött a kar Kultúratudományi Intézet Társadalom- és Művelődéstörténeti Intézeti Tanszékére, amely szorosabbra fűzte munka- és személyes kapcsolatunkat is. Ugyanez év májusában helyettesem lett az intézetben, amely dékánhelyettesi feladataim ellátása mellett nagy segítséget jelentett. Nyáron pedig első külföldi utunk Görlitzbe⁵ vezetett, amelyet számos közös „kaland” követett még, főleg az ERASMUS program keretében (Görlitz, Olmütz, Chemnitz, Verona, Kaunas/Vilnius, Zsolna)⁶, valamint az egyetem kiemelt partnerintézményeivel kötött szerződésnek köszönhetően (Nyitra, Krakó)⁷, de számos nemzetközi konferencia-részvétel is ezek közé tartozott (Krakó, Olmütz, Budapest stb.)⁸.

Fent említett utazások során rengeteg időnk volt nem csak szakmai beszélgetéseket folytatni⁹, de érdekes helyzeteket is megélni, amelyekből kiemelhető egy-kettő, levonható néhány következtetés. Ilyen az, hogy „professzionális őz elütőkké” váltunk. (Itt kell elnézést kérnünk a vadállatok nevezett fajába tartozó érintett egyedektől!) Zolinak ugyanis volt korábban egy olyan autója, amely vonzotta a nevezett párosujjú patásokat.

2011. április 28-án a szenátusi ülést követően¹⁰, viszonylag későn indultunk el a végleges úticélt tekintve egy Bautzen melletti képzési centrumba¹¹, az eredeti terv szerint egy Dunakilitiben történő éjszakázással, hogy a közel 900 km-t két részletben tegyük meg. A 61-es út 147. km-nél Nagybjom

³ NB. Emlékeim szerint a megnevezés Nemeskéri Zsolt ötlete volt.

⁴ Brücken zwischen den Kulturen: Geistige Grundlagen Historische Beispiele Zeitfragen, konferencia helye, ideje: Pécs, 2008. szeptember 24-27.; Regionalisierung - Internationalisierung : X. Symposium "Geschichte der Erwachsenenbildung in Zentraleuropa", konferencia helye, ideje: Pécs, 2008. október 2-5. (Megjegyzem, hogy az ezeket megelőző és követő konferenciákon résztvevő kollégák egy részével alakult ki egy olyan baráti kapcsolatrendszer, amely még a mai napig tart és személyes kötődés mellett számos szakmai hozzájárulással is járt.

⁵ NB. Hochschule Zittau/Görlitz felsőoktatási intézménnyel a XXI. sz. első évtizedének a közepétől Sári Mihály és jómagam kezdtük kialakítani az együttműködést, amelynek eredményeként jött létre a magyar-német kettős diploma képzés (Kultur und Management német MA és Kulturális mediáció magyar MA). 2009-től a program magyar szakfelelőse: Dr. Huszár Zoltán egyetemi docens

⁶ Hochschule Zittau/Görlitz Fachbereich Wirtschaft- und Sprachwissenschaften, Studiengang Kultur und Management (2009, 2011); Hochschule Zittau/Görlitz Fakultät Management und Kulturwissenschaften (2013, 2017);; Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická Fakulta, Katedra společenský věd (2013); Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická Fakulta, Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie (2016); TU Philosophische Fakultät Institut für Pädagogik (2014); Università degli Studi di Verona (2017); Vytautas Magnus University Faculty of Social Sciences/ Mykolas Romeris University Faculty of Public Security (2017); Žilinska Univerzita v Žilinne, Fakulta Humanických Ved (2018)

⁷ Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-Európa Tanulmányok Kara (2009); Uniwersytet Jagielloński, Kraków Kultúratudományi Intézet (2013)

⁸ Pedagogical University of Cracow, 2009.szeptembe 11-14.; Palacký University Olomouc, 2011.szeptember 21-24.; WCCI 17th World Conference in Education, konferencia helye, ideje: Budapest, 2016. július 10-15.

⁹ N.B. A rengeteg érdekes, szórakoztató anekdota mellett – többet nem egyszer hallottam – széleskörű műveltségére is fény derült történetei elmondása során, amelyből magam is sokat tanultam.

¹⁰ 2010-től 2014 elejéig én voltam a FEEK választott képviselője a PTE szenátusában.

¹¹ Itt április 29-én estére kérték fel Zolit egy pódium-beszélgetésben való részvételre (Europa visionär: Minderheiten und Integration in einer mobilen Europäischen Union. Wo kommen wir her und wo gehen wir hin. Europatagung 2011: Europa praktisch – Europa visionär. Im Auftrag der Ferdinand-Friedensburg-Stiftung e. V. ausgerichtet durch den Verein Deutscher Studenten Dresden und durch die Vereine Deutscher Hochschüler in Opatowitz und Ratibor. 29. April – 01. Mai 2011 Bischof-Benno-Haus in Schmochwitz/Smochčicy bei Bautzen), majd a következő hetet Erasmus oktatás követte Görlitzben.

és Böhönye közötti útszakaszon váratlanul és kikerülhetetlenül a szürkületben jobbról egy őz ugrott ki elénk és csattant a motorháztetőn. Szerencsére személyi sérülés nem történt, de a jóság elpusztult, és az autóban bekövetkezett sérülések okán biztosak voltunk abban, hogy ezzel Németországig nem fogunk eljutni. Néhány telefonszót követően rövidtávon kirajzolódott, hogy egy volt hallgató révén a marcali Renault-szervizbe „lerakhatjuk” a kocsit, Hévízen – Zoliék egyik kedves családi barátjánál – lesz szállásunk. Késő éjszaka megérkeztünk a fürdővárosba és kiderült az is, hogy az utunk folytatásához kölcsön kapunk egy Toyota Yarist az említett baráttól. Így másnap időben elértük úticélunkat.

A másik eset pár évvel később 2014-ben történt, ekkor is a Görlitz-Opole-Olmütz „Bermuda-háromszög” környékén mozogtunk. A Chemnitzben töltött Erasmus oktatási hét végeztével pénteken reggel elindultunk Olmützbe, de közben még a görlitzi kollégáinkhoz is be kellett „ugrani”. Mindkét helyszínen volt egy-egy szakmai egyeztetésünk közös programjaink vonatkozásában két napra elosztva, egyik aznap késő délelőttre, míg a másik szombatra ütemezve. Görlitz előtt azonban óriási közlekedési „dugóba” keveredtünk az autópályán, így késve érkeztünk német barátainkhoz, amely azt eredményezte, hogy a csehországi szakasznak egy jelentős részét már sötétben és heves esőzésben kellett megtennünk. Olmütz előtt néhány kilométerrel ugrott elénk a „végzet”, de szerencsére az autó működőképes, a vad pedig életben maradt. Egy éjszakai helyszínelést követően, éjfél körül értünk be a szállodánkba. Másnap reggel a Renault szervizben gyorskötözővel „megstoppolták” annyira a járgányt, hogy a kora délután megtartott meetinget követően elindulhattunk haza.

2012-ben Zoli lett a FEEK Kultúratudományi Intézetének igazgatója és ugyanebben az évben egy irodába is kerültünk, először a „Szántó” negyedik emeletén, majd később a földszintjén. Ez magával hozta azt is, hogy egyre inkább beleláltunk egymás tudományos- és kutatómunkájába. Ennek az lett az eredménye, hogy egyre több közös publikációnk¹² jelent meg itthon és külföldön egyaránt, valamint folytatódtak a közös projektek.

Ezek közül is kiemelkednek azok a nemzetközi hallgatói kulturális terepgyakorlatok¹³, amelyek már 2010-ben¹⁴ megkezdődtek elsősorban német, valamint magyar diákok részvételével. Tavaly tavasszal volt az ötödik alkalom, hogy itt jártak a görlitzi diákok. A 2013. esztendő azért volt különös ebből a sorozatból, mert ekkor sikerült először – a Campus Hungary program segítségével – egy nagyobb hallgatói csoporttal kiutazni Görlitzbe egy hasonló szakmai hétre.

A 2014 egy jelentős szervezeti változásnak az előkészítését eredményezte, nevezetesen a „Coca Cola Company beolvadását a Szobi Szörp Gyümölcsfeldolgozó Zrt-be”.¹⁵ Az egyeztető bizottságba az akkori kari vezetés mellett Huszár Zoli is bekerült, a mi szerencsénk és az ő „szerencsétlenségére”. Ebben a folyamatban is tanúbizonyságot tett, szelíden kifejezett határozott véleményformálásáról és az intelligens kompromisszumkereséséről, amely mindig is jellemezte, amelyre nagy szükség mutatkozott főleg az utóbbi években.

2015-ben bekövetkezett a fent említett integráció, amellyel létrejött a Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar, amelyben a Kultúra-, Könyvtár- és Társadalomtudományi Intézet vezetését¹⁶ bízták rá. Az a közel három év, amelyet itt töltöttünk nagyon tanulságos volt. Röviden összefoglalva, a volt FEEK kollégáinak komolyabb kezdeményezéseit nagyobb részben figyelmen kívül hagyta a dékáni vezetés és a Kari Tanács (a testület összetételét most nem taglalom)

¹² Pl. The Effect of the Right to Access to Adult Learning and Education on European Identity in the Context of the European Migrant Crisis In: Saba, Senses-Ozyurt, Sándor, Klein, Zsolt, Nemeskéri (szerk.) Educating for Democratic Governance and Global Citizenship San Diego (CA), Amerikai Egyesült Államok : World Council for Curriculum and Instruction, (2016) pp. 419-423., 5 p.; Educational and Cultural Policy in Hungary in the 1920s In: Ján, Gallik Gyula, Rigó Katalin, Kralina Hoboth; Zuzana, Vargová (szerk.) Science for education - education for science : Veda pre vzdelanie - vzdelanie pre vedu. Tudomány az oktatásért - oktatás a tudományért Nitra, Szlovákia : Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre Fakulta Stredoeuropskych Studii, (2013) pp. 57-72., 16 p. stb.

¹³ PTE részéről szervezői Huszár Zoltán, Zádori Iván, Várnagy Péter

¹⁴ 2010. május 9-16. – „Kann Kunst Brücken zwischen Kulturen schlagen?” Studentische Forschungswoche in der Kulturhauptstadt 2010 Pécs”

¹⁵ Idézet kijelentés a FEEK akkori egyetlen aktív professzorától származik, amelyet egy összmunkatársi értekezleten mondott a FEEK integrációjáról az IGYK-ba..

¹⁶ 2015. szeptember 1-től 2018. június 30-ig

többsége pedig nem támogatta az előterjesztéseinket.¹⁷ Ugyanakkor hozadéka az említett időszaknak a tovább élő jó szakmai és emberi kapcsolatok.

2017-ben elért minket a változtatás lehetősége, a BTK akkori dékánja (Bereczkei Tamás) és helyettesei (Erdős Márta, Füzér Katalin és Jankovits László) jóvoltából. Jó egy éves előkészítőmunkát követően 2018. július 1-jén „repatriáltunk” a Bölcsészettudományi Karra. Ebben Zoli „oroszlánrészt” vállalt. A kollégák és a kari vezetés bizalmából a Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet vezetője lett. Az elmúlt közel két esztendőben is azért dolgozott, hogy egységünk megszilárdítsa pozícióját az új szervezeti keretek között.

Most a 2020. évben, ebben a pandémiás helyzetben, amikor magam is Huszár tanár urat, alias „Huszi bácsi”-t 60. születésnapján köszöntöm, remélem, hogy barátságunknak nem csak 15 éves múltja, hanem legalább 30 éves jövője is lesz.

Isten éltesen sokáig!

¹⁷ Megnyugvással látjuk, hogy az általunk évekkal ezelőtt felvetett javaslat megvalósul és ettől az évtől a KPVK pécsi kampuszán az alsófokú pedagógusképzéshez tartozó alapszakok indultak/indulnak.